

HÄR SATSAR FÄLTARNA POSITIVT

Det tar tid att vända en skuta. En våg av skottlossningar har sköljt över Göteborg och än en gång har Biskopsgården hamnat i blickfånget. Medier rapporterar om lokala gängkrig och räknar antalet döda. Men fältarbetarna håller huvudet högt. De pratar hellre med områdets unga om deras positiva möjligheter. För de finns där också.

TEXT: HANS P.A. KARLSSON FOTO: ANNA REHNBERG

LJUDET AV ETT vemodigt dragspel svävar över Vårväderstorget som bakgrundsmusiken till en film. Regnet förstärker den förväntade bilden av förorten som ödlig och grå. Här finns ingen H&M-butik eller något Systembolag trots att det bor lika många invånare i området som i en mellanstor kommun. Lokalerna runt torget rymmer i stället Albins Trafikskola, Stadsmissionens Second hand och Vårväders frukthall. Husen står uppställda på rad som domnibrickor på berget och faller en så faller alla.

Men här finns också en sammanhållning och kärlek mellan områdets unga som bygger på en delad erfa-

renhet, att alla sitter i samma båt. När de fyra fältarbetarna dyker upp på torget möts de av glada tillrop och igenkännande kramar. De vinkar på butiksföreståndare och språkar med småkillarna som lirar fotboll.

–Vi vill jobba ute i området och försöker ha en positiv dialog med ungdomarna, vi försöker att inte prata om det destruktiva. Det har de redan hört många gånger förut. Vi pratar om positiva dörrar och chanser eftersom många inte känner till att de finns, säger Jalil Charafi.

I JUNI FÖRSTÄRKTES gruppen med fyra stadsdelsvärdar. Lite äldre ungdomar med ett stort nätverk som vuxit

KOMMUNIKATION. Fyra fältarbetare ska täcka ett stort område där tiotusentals människor bor. De åker ofta spårvagn och passar på att småprata med människor. Deras närvaro skapar trygghet.

upp i Biskopsgården anställdes under sommaren när flera av verksamheterna för unga trappar ned. Skolan slutar, många tar semester och färre vuxna rör sig på gatorna. Tanken var att projektet skulle sluta efter sommaren, men så skedde ett antal skottlossningar, ett par killar dog på gatan och området var extra oroligt så nu får de vara kvar till årsskiftet, åtminstone.

–Det viktigaste för oss är att bygga relationer. Har vi ingen relation så kan vi inte gå fram till någon och fråga om de har tänkt på den här eller den där möjligheten i stället. I dag har vi en relation till de flesta unga i Biskopsgården och det är då

förändringsarbetet kan börja, säger Jalil Charafi.

Fältgruppen tillhör det förebyggande arbete som ibland kan vara svårt att redovisa resultatet av. På pappret är det en kostnad, men det blir mycket pengar som kommunen och andra aktörer aldrig behöver lägga ut när en skadegörelse eller nå-

got brott har förhindrats. I Biskopsgården är de fyra fältarbetarna en permanent verksamhet och just den här gruppen har jobbat ihop i över tre år nu. De känner sig samspelta och vet att de kompletterar varandra. I dag är de bara killar, men de har haft två tjejer tidigare och hoppas på att det kommer in nya.

STOLTHET.

Abdi Fatah är stolt över sitt arbete som fältare och att människor vågar komma fram och prata med honom.

–Vi är olika som individer och för mig är det viktigaste att vi är överens om grunden, att vi arbetar för det positiva och att vi ska synas ute. Därför är det lätt för mig att jobba i gruppen. Det är högt i tak och det gemensamma hos oss är engagemanget för våra ungdomar, säger Joakim Johansson.

”Vi pratar om positiva dörrar och chanser eftersom många inte känner till att de finns.”

GÅNG PÅ GÅNG vill gruppen förtydliga att Biskopsgården är ett stabilt område, men att det är oroligt i vissa kretsar där det finns en drogkonsumtion och det finns mycket droger bland unga i dag, inte bara i Göteborg.

De förnekar inte att det händer allvarliga saker och de sitter i kris-

möten med jämna mellanrum, men den stora majoriteten av unga är skötsamma. Därför är det mycket prat om utbildning, framtid, visioner. Fältarna försöker se alla, inte bara unga i riskzonen utan även unga utan problem, eftersom de tror att det ger ringar på vattnet. Ingen blir stämplad och alla är lika mycket värda.

–Vi pratar med dem vi möter, en del kommer fram och frågar vilka vi är, men vi väntar inte på det utan vi tar initiativet. Vi pratar även med vuxna och föräldrar, det är vårt ansvar. Vi använder bara oss själva som verktyg och åker inte iväg på några resor eller bjuder på saker. Vi bjuder på oss själva för att skapa relation och det är det som är bestående, säger Joakim Johansson och Jalil Charafi tar vid:

–Vi försöker slussa unga till föreningslivet och de verksamheter som finns. I början var det många som frågade om vi kunde ordna resor och aktiviteter, men då sa vi stopp. Vad får de ut av det? Vad har de lärt sig av det? Det är roligt, men vad händer sen när de kommer hem? Därför har vi valt att jobba med små medel. Lär man någon att fiska så klarar de sig

som har gjort vad om något händer, det är polisens uppgift. Vi tar hand om efterarbetet och samarbetar med skola, fritids och andra aktörer, säger Jalil Charafi.

Vad märker ni konkret att ni gör för skillnad?

–När vi började jobba hade det varit stenkastning och upplopp i Biskopsgården 2009. Bilar, garage och återvinningsstationer brann. Det var mycket agg mot polisen hos våra ungdomar, de använde starka ord. Men vi möter inte det lika mycket längre. I dag pratar de mycket mer framtid och skola.

BLICKARNA VÄNDS MOT de svarta jackorna när Jalil Charafi, Malik Razaki och de andra kliver upp på spårvagnen. Många tror att de är biljettkontrollanter. De åker tre hållplatser och kliver sen av vid Friskvåderstorget.

Efter de senaste händelserna med skottlossning och döda öppnades Idépunkten igen, ett medborgarkontor där invånare samlas, dricker kaffe och pratar om det senaste eller får hjälp om de har frågor. Ibland får barnen sitta där med penna och

”Det gemensamma hos oss är engagemanget för våra ungdomar.”

själva. Vi jobbar för att de unga ska påverka sin egen vardag, vi är bara ett redskap, de måste själva ta steget.

TILLSAMMANS MED DE fyra stadsdelsvårdarna har fältarna bra koll på området. Både skötsamma och aktivt kriminella ungdomar vet vilka de är och ingen har sagt att de inte ska vara där de är. Tvärtom möter de uppmuntran och får höra att de ska fortsätta att göra det de gör för de vill inte att deras småsyskon också ska hamna i skiten.

–Vissa får vi starka relationer till, andra får vi ingen relation till alls, men de vet att vi befinner oss på samma arena. Vi är uppsökande, men vi är inga ordningsvakter eller poliser. Vi försöker inte ta reda på vem

papper medan föräldrarna gör något ärende. Ungar kommer för att prata om saker de inte kan prata om hemma.

Fältarna kommer ofta dit numera. Och de besöker skolor, fritids och Sjumilahallen, en stor kultur- och idrottsanläggning med verksamheter för såväl yngre som lite äldre ungdomar. De försöker vara där människor i stadsdelen rör sig.

–Problemet är att många unga i Biskopsgården har dåligt självförtroende och det bottnar ofta i att man inte har lyckats så bra i skolan och då brister man i kunskap. Vi bor i ett kunskapsamhälle och en lösning för hela situationen i förorterna är att man sköter sig i skolan. Men många ser tyvärr inte att skolan är en na-

Malik Razaki

turlig väg in i samhället. Vi försöker få dem att tro på det så framtiden blir lättare, säger Malik Razaki och fortsätter:

–Sen är det en brist på drömmar. Man ska inte bara tänka att man ska jobba på Volvo, utan man ska sikta högt och för att komma dit man vill så måste man sätta sig i skolbänken. Det är den negativa identiteten som vi försöker bryta, de här ungdomarna är inte dummare än någon annan, det gäller bara att motivera dem. Brist på drömmar bottnar i en identitet som man kan ha fått utifrån, att man bor i Biskopsgården och då har man inte en chans. Men det här lan-

SOL PALATSET

det har massvis av möjligheter, bara man är duktig i skolan. Det går inte att alltid skylla på stigmatisering och utanförskap. Visst, det finns också, men man har ett eget ansvar och det kan i stället motivera till att kämpa hårdare.

Hur ser ni på föräldrarnas ansvar för vad deras unga gör?

– Ofta har barnen lättare att integreras än föräldrarna. De kan ha svårt med språket och barnen får tolka åt dem. Det blir ombytta roller i familjen, det blir lättare för dem att spela ut föräldrarna och de tappar sin auktoritet, säger Malik Razaki.

Jalil Charafi fyller i:

VÄRME. Det finns en stark sammanhållning i förorten där hälsningar ofta sker med tydligt markerande handslag och kramar.

– Generellt tar de flesta föräldrar sitt ansvar, men det finns aspekter som gör att de inte alltid klarar av det. Man är kanske ensamstående, man har flera barn, man är trångbodd. Folk kommer från olika kulturer och vissa vet precis vart de ska vända sig, andra kommer inte från kunskapssamhället och de vet inte vad det finns för möjligheter. Då gäller det för oss att belysa dem. Mycket av vårt arbete handlar om att ge tillbaka ett självförtroende till våra unga och vuxna, att skapa visioner och det är inte mätbart på samma sätt som på en annan arbetsplats, säger Jalil Charafi. 6

OFTA SAKNAS KUNSKAP

Torbjörn Forkby, docent i socialt arbete vid Göteborgs universitet, har skrivit rapporten Kampen för att bli Någon – bilder av förorten och riskfyllda utvecklingsvägar i Göteborg.

En våldsam spiral av uppgörelser mellan olika grupperingar har än en gång ägt rum i Göteborg. Varför?

– Det finns olika svar, allt från att föräldrarna inte tar sitt ansvar till att globaliseringsprocesser har skapat uppväxtvillkor där spänningen mellan olika grupper tenderar att bli större.

En sak som slår mig är frånvaron av socialarbetare. Ofta saknas en kunskap som utgår från lokalt baserade förhållanden och där har den uppsökande socialarbetaren en nyckelroll.

Hur menar du?

– I det uppsökande arbetet ligger att knyta kontakter med grupper som kan behöva stöd i sin utveckling, men det handlar också om att förstå och beskriva utvecklingstendenser i de lokala sammanhangen och att föra den kunskapen vidare. Fältarbetaren agerar i direkt relation till lokala ungdomsgrupperingar och skapar en förståelse kring hur de uppstår. När det handlar om social oro så bör denna kunskap vara en självklar resurs när det handlar om att förstå vad det är som händer.

Hur omvandlas den kunskapen till konkreta åtgärder?

– En kontinuerlig koppling till forskare kan vara intressant. Men oavsett det så handlar det om att ta det kunskapsskapande ansvaret på allvar för att se hur ett socialt arbete kan arbeta direkt med enskilda individer och grupper, men också för en mer övergripande förändring. Här skulle fältarbetaren som kunskapsagent ha en självklar plats. 6

Torbjörn Forkby